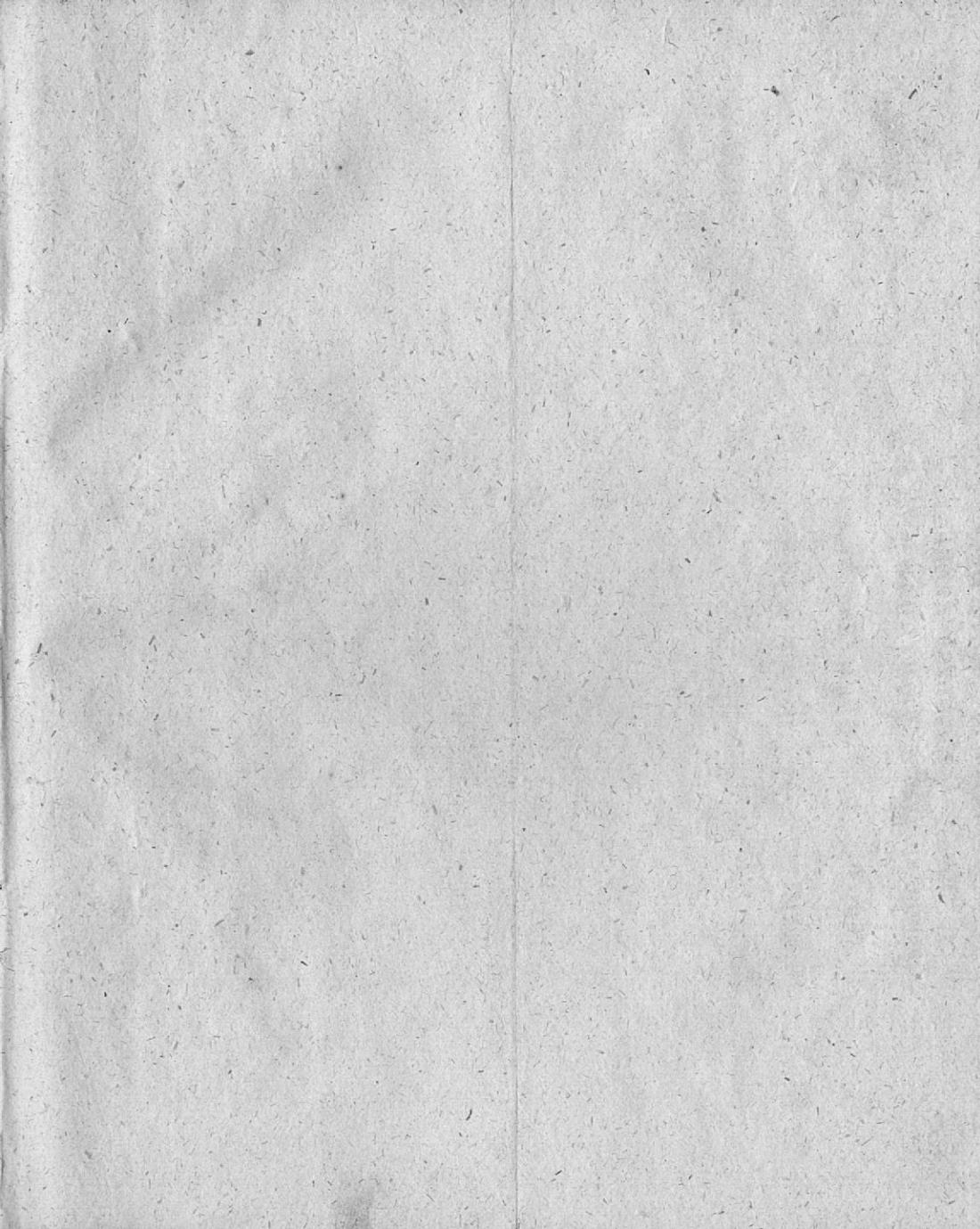

17)

Bjä : Gröding

för

Låchteå Socken.

Wasa, tryckt hos Carl Ant. Londicer, 1818.

Resolution:

Följande af Läckteå Socknemän vid hållen Allmän Socknestämma den 23 September 1816. öfwerenskomna och beslutna Byas Ordning, hvilken jemtväl af Håradö Rätten i Orten den 1ndk. ledne September är öfversedd, granskad och godkänd, finner Jag godt härmestelst till wederbörandes esterättelse gilla och fastställa.
Wasa Lands-Cancellie den 21 Januarii 1818.

CARL DE CARNALL.

J. J. Grönblad.

*****

Utdrag af Protocollet, hållit vid
Laga Håradö Höste-Tinget med Låchteå
Socken å Palola Hemman i Låchteå
By den 1 September 1817.

S. 16.

Uti de till Tinget infallade och nu församlade Socknemännernes närvaro, anmälte Krono-Långmannen Chartå Sigillatå Ombudsmannen Israel Grottelin, sasom innehafware af Palola Skatte- och Palmgård Krono-hemman i Låchteå By: Att sedan Socknemännerne på Herr Landshöfdingens och Riddarens af Kesserlige S:t. Annæ Ordens Första Clas, Högwälborne Baron Carl De Carnalls uppmuntran och tillstyrkande vid Allmän Sockneståmma den 23 September nästlidet är sig emellan wänligen och enhälligt öfverenskommit om en Bya-Ordnings antagande; Så wore nu deras åstundan, att denne Bya-Ordning till Socknemännernes fram-

tida efterlefnad kunde warda gilla och fastställd i hvilket afseende Grotelin åfwen ingaf det vid berörde Sockneståmma hållne Protocoll, som upplästes och lyder sålunda:

Utdrag af Protocolslet, hållit vid Allmän Sockneståmma i Låchteå Socken den 23 September 1816 å Juntila Gästgivaregård i Låchteå By.

Sedan undertecknad Ordförande Herr Magister Anders Gustaf Törnudd tillspott den samlade Allmogen, om denne Sockneståmmans blifvit i alla Socknens Kyrkor twåne Söndagar förut wederbörligen fungjordt och dertill bejakades; Så frågades om någon af de närvarande Sockneboer war skrifteligen besfullmågtigad att Ståmmans öfvervara, då allehast Bonden Matts Michelsson Jämså, Pehr Michelsson Lahnalampi, Matts Johansson Lillkåtila och Johan Jacobsson Hjetabacka på Toholampi Kapell-boers vägnar framtedde sin wederbörliga skrifteliga Fullmagt. Ifrån de öfriga Byar i Socknen war ingen med skrifteliga Fullmagter försedde, men woro sjelfwa måst närvarande.

S. I.

I:o På det så mycket bättre ordning må uti Byalag kunna hållas, så skall i hvar By en Ålderman till-

tillsättas, på ett eller flera år, och bär den som de
flästa rösterne fallit på, sig derifrån ej undandraga.
Åldermannen äger magt, när han antingen sjelf pröf-
war nödigt, eller varder af någon annan tillsagd och
påmint, att sammankalla Grannarne och Byamän-
nen till att gemensamt med hvar andra öfverlägga
om det arbete de då wilja företaga, eller hwad hälst
det vara må, som till hemmonens bättre bruk, häf-
dande och förmön lända kan. Detta sammankallande
sker genom en Budkastwel, hvilken hos Åldermannen
förvaras; Men när Byamennen skola komma till-
sammans, bör den, af Åldermannen stickas omkring
Byalaget, då den som en sådan Budkastle efter ord-
ningen emottaga bör, är förpliktad den samma straxt,
och utan ringaste uppehåll till sin Granne fortstassa.
Försummar någon detta, eller visar härvid någon
metwilja, plitte första gången Trettiotvå Kopek
Silfwer och andra gången dubbelt. Byamännens
sammankallande kan ock ske genom blåsning utur en
Lur eller Horn, eller och med Trumslag af en pinna,
alt som de sjelfwa beqvämligast finna och sig förena
funna. Når Budkastweln således omlupit, eller tecken
på förenämnde sätt, till Grannarnes sammankomst är
gifvit, bör Åboen sjelf, ifrån hvarje hushåll, på
den dertill utsatte sammelplatzen sig straxt inställa och
ashöra, hwad som af Åldermannen kan blixtwa före-
ställdt:

ställdt: Blifver någon utan Laga förfall borta, och
sig då icke infinner, böte, den det gör, Trettiotvå
Kop. Silfwer: Sker det oftare af trediko eller wårds-
löshet, böte hvarje gång dubbelt. År Bhalaget stort,
böra twänne Bisittare tillståttjas, hwilka åga att af-
göra de förefallande Dispyster, samt ut-exeqvera bö-
terne, hwartill de tröge och motwillige efter denna
By-Ordning gjort sig förfallne. Skulle någon af
Bhamånnen vara så obitänkte att vid sammankom-
sten med vanständiga ord öfverfalla Åldermannen eller
någon annan af Grannarne eller och utbrissta i eder
och swordom, böte En Rubel Silfwer, eller mera efter
omständigheterne, som brottet är till. Af dessa böter
tillfaller hälften Åldermannen och andra hälften Kyr-
kans fattiga.

2:o På det en hvar må njuta fred och hägn,
böra alla Gårdsgårdar, de ware sig af sten eller
gårdslé så väl som jord-wallar omkring Gården, An-
gar och Hagar, hållas i fullkomligt godt stånd;
Till hwilken ånda nödigt år, det Gårdsgårds Syn-
warder Höst och Vår, eller ock flere gångor om
året, der så nödigt pröfwas, af samtelige Grannar-
ne förrättadt, hvarvid noga bör esterses alla felak-
tigheter och det som då finnes ogiltt shall sedan
sättas i fullkomligt stånd innom en wiß förelagd
tid

tid eller plikte den sådant försommar En Rubel Silfwer för hvar somn, och gälde desutom skadan dubbelt åter som deraf timat. Äldermannen bör och noga tillse det ingen sfer förnär, utan att hvar häller Gårdesgård efter Hemmantal och Stångfall.

3:o Enår någon Gårdesgård omkring Åfer, Ång Hagar eller Betesmark, blåser neder, eller ejest finnes vuglig bör den straxt utan drojsmål försvars- god uppsättas, försommar någon det, sedan han ontingen sjelf fritt derom kunnat, eller blisvit af Äldermannen eller och någon af Grannarne härom till- sagd böte Tugusyra Kopek Silfwer för hvarje kreatur som derigenom inkommer, och sylle verjemte skadan efter Byhalagets bepröfwande.

4:o Likaledes bora alla Grindar hwarest de be- höfves hållas i godt stånd, så att derigenom inga kreatur inkomma. Warer det försommat plikte En Rubel Silfwer, och den som sådan Grind söndrar Twå Rubel Silfwer och ersätte skadan. Wid samma plikt bora åsven alla Led och öppningar på Win- ter-wägar straxt om Våren uppfredas: Och på det Byamånnen måga så mycket bättre härvid kunna taga deras styldighet i alt; Ty komma hädan efter alla

alla Grindar dem emellan så att fördelas som det för
hvar och en kan falla bekvämligast.

5:o På det Diken, där Ortens belägenhet så-
dant fordrar må med desto större nytta anläggas och
wid makt hållas, är nödigt det Dike-Syn hålles
åtminstone twåne gångor om året den första om
Vår-tiden när kålan går ur jorden, på det man båst
och säkrast må se, hwarest vattnet på åkrarne stad-
nar, och hwarest det bekvämligast låter sig afleda;
Och den andra om Hösten, då noga efterses bör,
huru hvar och en så till sin egen, som sine Gran-
nars nytta och fördel fullgjort det honom ålegat.
Försummar han sedan sådant utfalls-dike uppgräfwa,
plikte för försummelse Twå Ropet Silfwer för fam-
nen, som honom ålegat göra.

6:o På det Åkerbrukset må så mycket förr och
säkrare komma i full omligt godt stånd, är nödigt,
att en wiß trakt af Åker till omansning och dikning
företages hvarförutan Skär-diken som finnas nödiga
emellan Åkrarne, böra af Grannarne så goda och
fullkomliga uppdikas som nødwändigheten fordrar,
samt Diken på de ställen, som Dikes Synen förord-
nat tillbörligen upprånsas och wid magt hållas,
jemväl och alla höga Dikes renar uppgräfwas;

Allig-

Ålliggandes Åldermannen att noga tillse det torfwen
och renarne så mål som Dikes-mullen blifwer på Åk-
rarne utförd på de ställen der det bäst behöfves.
Skulle någon härutinnan visa tredsko och motwilja,
hafwa Grannarne frihet att taga Dikare och sedan
låta af den trediska utmåta Dikare-lön jemte Twå
Ropek Silfwer i böter för hvarje fann de således
för honom uppdika låtit.

7:o Enår Ghamân om Våren kommit öfver-
ens, hwarest de wilja så sin Wintersådd, bôra alla
Gårdesgårdar i rättan tid uppfredas, så att när
Sådes-tiden om Hösten infaller och Grannarne war-
da af Åldermannen derom tillzagde, bör Sådes-går-
det innom ett dygn wid Hyra Ropek Silfers plift
vara uppfredat. Skulle någon sedan satt år, in-
slappa sina kreatur, bôte för hwardera en Rubel
Silfwer och ware wid samma straff förbudit, att
uppgifwa sin Gårdesgård omkring Trädes-gården,
så framt icke alla Grannarne derom öfverenskommit.

8:o Ej må någon om Höst och Winter inslöp-
pa lösa kreatur på Rågen att beta, innan Ålder-
mannen sammankallat Grannarne och de då pröfwa,
att det utan skada ske må, gör det någon ejhest plif-

te hvarje gång En Rubel Silfver för hvarit kreatur han således insläppt.

9:o Såsom det ej ringa skada förorsakar, att Håstar och andra kreatur warda om Våren sedan fålan är af jorden, insläppte uti Ångarne till bete; Altså warder det, utan högsta nöden och öfverenskommelse, aldeles förbudit; Bryter någon häremot plikte för hvarje kreatur Twå Rubel Silfver.

10:o På det Ångarne ej måge warda allt för mycket utgnagne och nedtrampade, hvaraf ganska stor skada och ofsaknad, på nästa års gröda förorsakas; Jordensfull är högst nödigt, att de om Hösten, sedan de blifvit lagom betade warda på de orter, der det sig göra låter, straxt uppfredade; Gör någon häremot, sedan Grannarne om Ångarnes hägn sig förenat, plikte Twå Rubel Silfver och ware ändå förbunden kreaturen straxt uttaga.

11:o Några dagar innan Slättertiden om Sommaren infaller skall Äldermannen kalla Grannarne tillsammans, att med dem öfverlägga, enär de wilia begynna att slå sina samsöldta Ångar, börandes nödvändigt skiften och tegarne, en eller flera dagar förut utstakas och utvadas: Försommar någon detta, plikte

te Twå Rubel Silfwer första och andra gången dubbelts; Och skall det åligga Åldermannen med de öfrige Byamånnen, att noga tillse, det ingen härvid står för när utan att en riktig och rätt utvadning blifwer skiften emellan förrättad och sten i stället för pålar till Råmärken uti Ångarne nedsatt, hwarefter alle böra på en gång begynna att slå, så att den ena icke trampar och nedkörer den andras gräs; Slår någon sedan sålunda skift är öfwer rätta linien uppå sin Grannes Ång; betale høet eller gräset dubbelt tillbaka och plikte desutom fyra Rubel Silfwer.

12:o Alla nödiga wågar innom ågorne samt till och ifrån By böra Grannarne emellan fördelas; Sedan hålle hwar sitt våga stycke wid magt; Försämmar någon att bättra den bro eller vågastycke, som honom tilldeilt är, sedan honom är wetterligt att den är ogild, eller han af Åldermannen verom till sagd blifwer, böte En Rubel Silfwer. Skulle han ändå tredas hafwa Åldermannen med Bisittarena magt, att för lego låta laga det som ogilt är och sedan af den tredsta efter godtfinnande legan jemte böterna uttaga. Och på det Byamånnen måga så mycket beqwämligare funna föra öfwer diken, hwarest de hålst åstunda, samt slippa att hålla renar och biwågar på åtskillige ställen; Allså stola till

till dikens conservation, som de eljest nedlöra och igentrampa lösa flyttje-broar i hvarje By hållas, och kunna två eller flera Åboer sätta sig tillsammans och sig om Broens byggande och widmagthållande förena. Hvilken en sådan bro af vårdslöshet sönderfjörer eller eljest förderwar, ware pliktig densamma straxt laga och i sitt förra stånd sätta. Den som af samma Bro sist om Hösten wid Sädens inbärjande sig betjent, skall och vara skyldig den att hemföra, och öfver Wintern i förvar hålla. Hvilken som häremot bryter plikte efter omständigheterne, som Byamånen skåligt pröfwa.

13:o Sedan Ångarne åro afbårjade böra om Hösten inga kreatur deruti insläppas innan Ältermannen sammankallat Grannarne och de sig förenat så väl om tiden när sådant ske må, som ock om antalet och hwad slags kreatur de wilja der insläppa; Likaledes bör det förhållas när Sädes-gårdet om Hösten blifvit ledigt och Säden inbårgat. Hvar som häremot bryter plikte en Rubel Silfwer.

14:o På det Ångswallen ej må för mycket upp-trampas och skadas skall uti de Ångar, der ej allmän far-wåg är ingen vara tillåtit, att föra Höst och Vår, när kålan är utur jorden, och så framt Går-

Gårdesgårdarne, omkring sådane Ångar bôra lagas och omgårdas, bör gårdslet dertill utföras medan kålan är i jorden. Ej heller må någon uti de Ångar, der far-wåg år, föra utom råtta vågen; Gör någon annorlunda plikte hwarje gång Twå Rubel Silfwer.

15:o Uti de Bhar, der Boställen belägne åro, skall innehafwaren eller Åboen deruppå vara förpliktad, att göra allt samfält arbete med sina Grannar uti alt det som kan lända Byen och hemmanen till fördel och mytta och må han sig på intet sätt därifrån undandraga. Sätter han sig deremot åge Äldermannen och Grannarne magt att leja för hans arbete, och sedan af honom uttaga legan för arbetet; jemte böterne som är en Rubel Silfwer.

16:o Skulle någon af Bymånnen vara borta när de af Äldermannen warda sammankallade, bør densamma, wid sin hemkomst hos Äldermannen sig underrätta om hwad då beslutit blifvit, eller ejest kan vara besalt, och ware han sedan skyldig det samma i alla delar att efterleswa, lika som han sjelf varit wid sammankomsten närvarande.

17:o Ingen må Inhyfeshjon, eller annat folk
B 3
af

af mindre frågd ifrån andra Församlingar på sina
ågor intaga innan Grannarne gifvit dertill sitt bi-
fall; gör det någon plikte Tyra Rubel Silfwer och
ware åndå förbunden slike personer straxt bortkassa
der Byhamännen sådant begåra och påstå.

18:o Bar eld må ej båras hemmanen emellan,
ej heller i Stall, Jähus, Lada, eller annat uthus
och stall jemväl i dessa rum allt Tobaks rökande wa-
ra förbudit: Ej må eld lämnas osläkt eller ovardat
i Kölna, Pörten, Badstuga eller Smedja eller plik-
te den annorlunda härmad förfar Tyra Rubel Silf-
wer. Äldermannen med Bisittare böra twåne gån-
gor om året nemligen Höst och Vår besigtiga alla
eldständer i hela Byalaget och de som finnas så bo-
fällige att eldsända derigenom tima kan, böra Be-
sigtningsmännerne låta nedslå, och ågaren böte Tyra
Rubel Silfwer: Dock bör Äldermannen en månad
frut tillsgåga förrän han besigtningen werkställer.

19:o Alla Byar böra med watten mål försed-
de wara, och stola till den åndan alla Brunnar,
Källor eller andra samfällda Wattustålen för krea-
turen ständigt hållas wid magt och när nödigt år,
att de böra rensas eller uppgräfsas, får ingen sig
derifrån undandraga wid Tyra Rubels plikt, gör
det

det någon hafwe Åldermannen och Byamånnen magt,
att låta för den motvillige lega arbetare, samt sedan
arbetslönen jemte böterne af honom uttaga.

20:o På det denna By-Ordning, som åtmin-
stone en gång om året, för samtelige Grannarne bör
uppläfas, må till alla delar så mycket strängare blif-
wa efterlefwad, ty skall ingen till ursäkt tjena, att
hans Barn, Legofolk eller Torpare, honom owe-
tande sig emot By-Ordningen fögripit, utan wa-
re han som i gården husbonde är pliktig, att swa-
ra, till alt det som hans husfolk häremot bryta;
Till fölse hwaraf husbonden är forbunden att efter
Åldermannens och Byamånnens bepröfwande böter-
ne straxt utlägga och må han deraföre taga sin er-
sättning igen af tjänstehjonets lön och arbete eller
penningar af sine husmän och Torpare.

21:o Der flera Byar gräntsä tillsommans i
Åker, Ång och betesmark, antingen de mötas i öp-
pet fält, eller hafwa Åker och Tegestifte med hwar-
annan eller ocf åro med gårdesgård och stängsel fil-
de, böra de i alla delar vara förylktade, att hålla
den i ordning och fred emot sina Grannar, som By-
Ordningarné innehålla och stadga vid samma böter.

22:o Alla

22:o Alla Böter som efter denna By-Ordning
blifwa utsatte, åga Bisittjarena efter Ältermannens
och Byamännernes godfinnande af den brottslige att
uttaga, och der den som till böter förfallen är skulle
vågra, att dem straxt betala, ha wa de då magt,
att af den gensträfwiga saga pant och lägge honom
sedan wiß tid före innom hvilken han den intösa
må, försummar han det warde panten till den mäst-
bjudande försåld, och öfverstörtet sedan böterne guld-
ne åro, honom återståld. Skulle någon vara så
obetänkt, att under en sådan förrättning med hugg
och slag eller vanständiga ord öfversfalla dem som den-
na utmåtning förrätta plikte han då enligt Lag.

23:o Huru de i By-Ordningen utsatte Böter
måga fördelas, lämnas väl till hvar och en By-
egit godfinnande dock på det Ältermannen må kunna
hålla så mycket bättre hand och uppseende deröfwer;
Alt By-Ordningen till alla delar efterle wes, th är
billigt, att han för sitt omak och besvär njuter en
tredjedel deraf och att en tredjedel lämnas till Bisitta-
ren i och en tredjedel till Kyrkan och dess fattige. Men
att använda dem till dricka och bränwin eller vid
utsatte samqwäm dem gemensamt förtåra, ware al-
deles forbudit. På hwad sätt dese penningar må bäst
och säkrast förvaras, samt huru för dem redo och
räk-

råkning göras bör, måga Byhamännen sig sjelfwe förena.

24:o Alla Söndagar, Måndagar och Lörda-
gar, ware alt dantsande förbudit, så på Brölloppen
som på några andra tillfällen; den som gifwer hus-
rum till dylike dantser plikte Fem Rubel och Spelman
åfwenledes Fem Rubel Silfwer. Alla som dansa på
förenämnde dagar plikte hvarje person Twå och en
half Rubel, och de som infinna sig som Gålsstånda-
re på Brölloppen böte hvar åfwen Twå och en half
Rubel alt Silfwer.

25:o Ingen må hålla några Grasöhl hos någon
nåra vid Kyrkan boende hemmans-ågare och den som
gifver husrum till dylike Grasöhl plikte Fem Rubel
Silfwer. Af dese förenämnde böter tillfaller angif-
waren en tredjedel, Kyrkan åfwen en tredjedel och
Kyrkans fattiga en tredjedel.

Således vara beslutit och öfwerenskommit, in-
tyga. År och dag förräkne,

Anders Törnudd
Pastor i Lächteå.

Nils Petter Holmström
Sacellan.

And. Gust. Törnudd
Pastors Adjunct.

Isr. Grottelin
Lånsman.

¶

Mic-

Michel Rahkola
Hårads Nämndeman
Bomärke.

Anders Ericsson Jämså
Bomärke.

Johan Jacobsson Kolpanen
Bomärke.

Eric Hannala
Bomärke.

Johan Havela
Bomärke.

Thomas Lahnalampi
Bomärke.

Joh. Jacobsson Petåjå
Bomärke.

Joh. Johansson Michola
Bomärke.

In fidem Protocolli
H. Argillander
Sockne-Strifware.

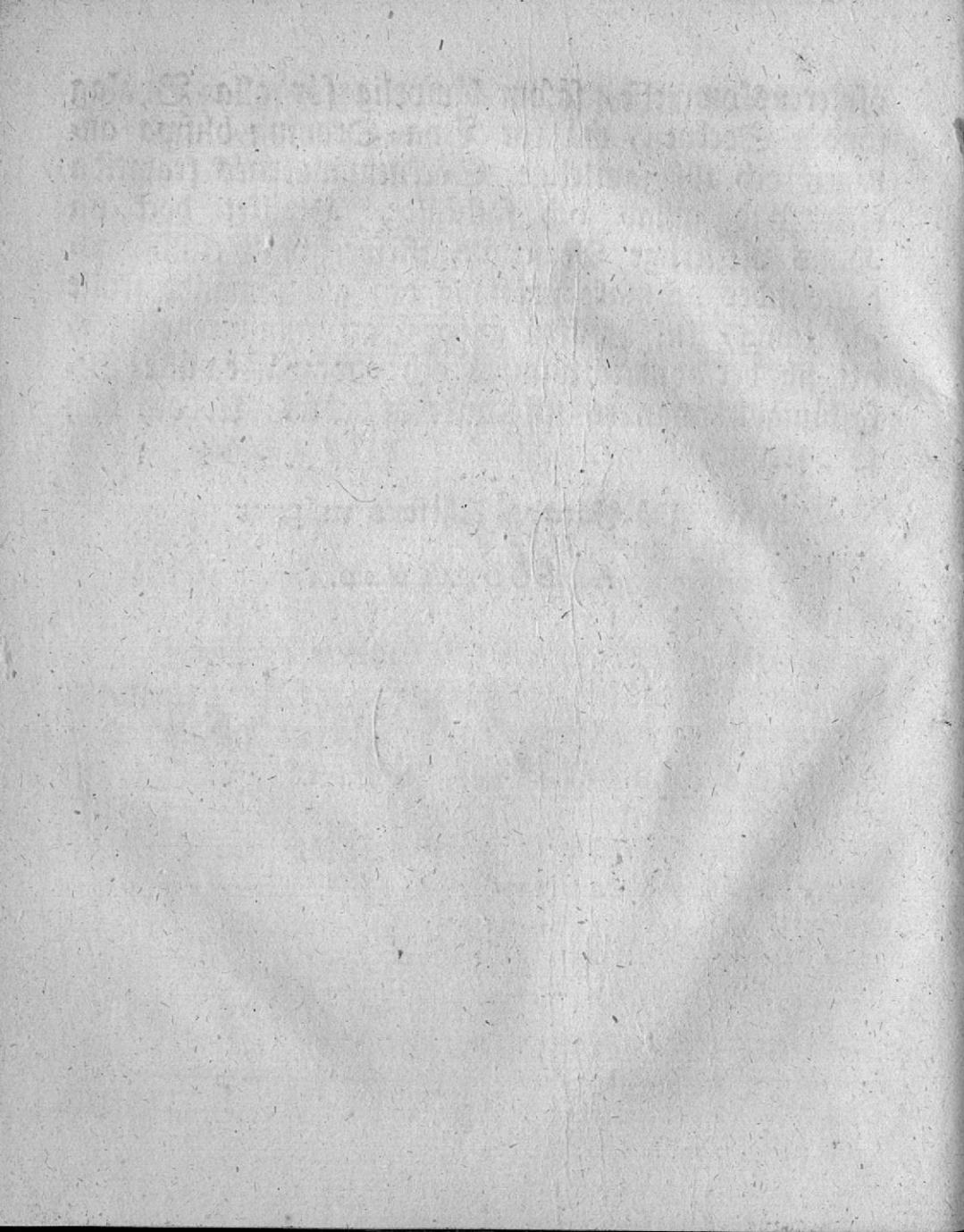
Socknemännerne, hvilka erkände, att de sig emellan öfverlagt och friwilligt öfverenskommit, på sätt det nu uppläste Sockne Stämmo Protocollet innehåller, förenade sig med Grotteli uti den önskan, att samme öfverenskommelse säsom Bya-Ordning funde blifwa antagen och till efterlefnad gillad: Och emedan en slik Bya-Ordning för Socknemännerne ansägs blifwa gagnelig och nyttig ej mindre i afseende på deras hemmans ågors bättre häfd och bruk, än till förekommande af wiſa oseder och missbruk, som i sednare åren börjat inrota sig; En fann Hårads Rätten för sin del skäligt tillstyrka, att denne

öf-

Öfwerenskommelse, såsom lämpelig för alla Bhalag
innom Socknen, må för Bha-Ordning blifwa an-
tagen och till samtliga Socknemännernes framtid
esterlesnad gillad och fastställd; Hvilket dock på
Hans Kesserlige Majestäts Respective Befallnings-
hafvandes närmare pröfning och godfinnande skulle
anfemna, till hvilken ånda Socknemännerne ågde,
att sig der vidare anmåla och Högwälbe målte Be-
fallningshafvandes utlåtande afvärta. År och dag
förr skrifne,

På Sårads-Råttens vägnar

A. SÖDERLUND.

2.

Lohajan Pitäjän
Wasan Maanherran Länsiä
yhteinen

Kuostumus ja Päättös;

Kuinka Maan viljeleminen ja Christillinen elämä Kyliä ja Taloisa parahiten voimasa pidetään ja edesautetan. Neuvotettu ja päättetty yhteisessä Pitäjän Kokouksessa s. 23 p. Syys

Kuusa 1816.

Wasasa, Präntätty Carl Anton Pondicerildå, 1818.

Resolution.

Cedella mainitun Lohajan Pitäjän miehildä yhteisessä Pitäjän Koi-
kouresa sinnä 23 päivä. Syys Kuusa 1816: neuvoatettu ja päättetty
Kylän-Järjestöjen, joka myös Pitäjän Keräjä Dikeudelta sinnä 1
päivä. Syys Kuusa edesmennetään vuonna on ylitsekatottu, koe-
teltu ja hyväksi löytty, tahdon Minä tämän kautta Asianomais-
ten jälken elämiseksi mahwista. Wasan Maan Conselliasta sinnä 21
päivä. Tammi Kuusa vuonna 1818.

CARL 'DE CARNALL.

J. J. Grönblad.

Ulosweto Protocollasta, pidetty Yhteisessä Pitäjän-Kokouresa Lohajan Pitäjässä Junttilan Gästgivari Talosa Lohajan kylässä s. 23 p. Syys Kuusa 1816.

Sitte kuin olla nimitetty Herr Magister Anders Gustaf Törnudd joka oli valittu asioita edesandaman tåså Pitäjän Kokouresa oli kyhynt nijltå josta olit Kokoureen tulleet; Jos tämå tåinne kokoureen tuleminen on sahtena Sunnuntaina kaikisa Pitäjän Kirkoissa tullut kuulutetuxi, joka kaikki sanottijen tapahtuneen. Sittå kyhytijen jos joillakuilla on kirjotettua Fullmagtia; Ettå olla muidengin puolesta täällä Kokouresa. Sen jälken näytti Talon Isännät: Matts Mickelin poika Jämsä, Pietari Mickelin poika Lahnalampi, Matts Johanneren poika Wöhä-koskila ja Johan Jacobin poika Hietabacka Toholammin Kappelin Asujantien puolesta kirjalliset Fullmagtit. Muita ei ollut Pitäjästä kirjallisen Fullmagdin kansa, mutta olit enimmästi itte likisaapuilla.

Että kaikki Kyläkunnisa ja Talossa sen toimelli-
semmasti ja järjestyresä asutaisiin pitää jokaitteen ky-
län määrättämään Aldermannit, joista kukaan vir-
kaa toimittaa yhden eli usiammat vuodet, senjäl-
ken kuin he keskenänsä sijtä neuvoittelevat; ja pitää
sen joka usiammat äänet on saanut kaikella muotua
sijtä toimittamaan ja ei saa poissanua ittiänsä sijtä
virasta. Aldermannilla on valda, niin pian kuin
hän itte näkee hyödyllisegi eli toiset eli joku Kylä-
kunnan Talon Isännistä thygōsanoo ja muistuttaa;
että kokouksen kuttua Grannit ja kylän miehet yhtei-
sesti toinen toisensa kansa neuvoittelemaan niistä töistä
joita heidän tarvitsee toimittaa; olla mistä laadusta
tahtonsa Talon sen parempan ja toimelisembaan
wiljelemiseen. Sijhin kokouksen kuttuaan Budkafwel-
lin kautta, jonga Aldermannin tallella pitää: Nijn
että kuin Kylämiesten pitää kokouksen tulemaan
lähdätetään se Aldermannilta ynbäri kylän sillä la-
lla: että likimäisen Grannin pitää sen vastanotta-
maan; jonga velvollisuus on fohta ilman wiwyh-
telemisettä sen jälleen Grannillensa fuljettaa. Jos jo-
ku ej fuljeta Budkafwelja eli muuton olis vastaha-
konen hänen pitää ensi kerran sakua wetämän Kol-
mekymmentä kaxi Kopeikkaa Hopia rahasa ja toiselta
ker-

ferralta kaxinkertasesti. Kylänmiehet saatetan myös kokouksen kuttua, kuin puhalletaan johongun sarveen eli myös kepällä lyödään jota kuta puuta vastan. Ningälainen kokoontuminen kutsutin kylästä on soteliaisin, saavat he keskenänsä sijta neuhotella ja sopia. Koska Budkastweli eli tieto kokouksen sillä lailla kuin ennen nimetty on, on toimitettu Granneille, pitää Talon Asujamen itte joka Talosta olemman sillä määrätyllä ajalla kokouresa ja kuuntelemaan niittä asioita kuin Aldermannin siellä edestuo. Jos joku ilman laillista esettä on pois, wetäkön sakkua Kolmekymmentä kaxi Ropelka Hopia rahassa, ja jos se tapahtuu vastahakosudesta eli huolimattomudesta, sakotetan joka ferralta kaxinkertosesti. Jos kyläfunkta on iso pitää kaxi muuta Aldermannin kanssa asioita toimittaman eli hänellä oleman apuna, nijn myös ulos mittamasa sakkooja vastahakosilta ja huolettomilta tämän Kylän-Ordningin jälken. Jos joku Kylänmiehistä olis nijn taitamatona ja vlipääs, että sopimattomasti puhus eli hänäsis Aldermannia eli Grannejansa, eli myös kiroilis ja sadattais, wetäkön sakkoo Nhdien Hopia Rublan eli enämän, sen jälken kuin ritos on suuri. Näistä Sakkoo Rahoista tygölangia puoli Aldermannille ja toinen puoli Seuratunnan vaitwasille.

S. 2.

Että jokainen ilman wahingota sais. Wiljellä omaisuttansa, olfon aidat siwestä, aidarista eli maa wallit kartanoin, nijittyin ja hakain ymbärillä, nijn pitää ne laillisesta woimasa pidettämään. Jongatahdien on tarpellinen että Aidat synätän syryllä ja leväillä eli usiammasti wuodesa josa nijn tarwittewan nähdän, josa syynisä tarkasti peränkattotaan taikki puutojet, ja ne kuin löytäään huonori, pitää wisfin ajan sisällä laitettaman lailliseen woimaan. Joka tämän laiminlyö hänен pitää Sakkua wetämän. Nhdien Rublan Hopiata joka syllän edestä ja ilman sitä palkitteman wahingon kaxinkertasesti, mitä sen kautta tapahnut on. Aldermannin pitää tarkasti peränkattoman ettei fenellekkän aitoja yli määrän jaeta, waan että jokaitelle tulee Mantalin ja syltä lugun jälken.

S. 3.

Nijn pian kuin Pellon, Nijthy, Hakain eli farjan maan Astoja tuuli kaataa, eli muuton owt felwottomat, nijn pitää ne korjattaman ja laitettaman lailliseen woimaan. Jos joku tämän laiminlyö, sittekuin hän sijta on tiedon saanut taikka Aldermanilta eli joltakulta Granniltansa, wetäkön sakkua Nel-

jä-

läkölmatta kopeikka Hopiasa, jo kaitten Luontokap-paleen edestä jotka sinne ovat sisälle menneet ja pal-kitton wahingon senjälken kuin Kylän miehet koette-levat ja hyväri löytävät.

§. 4.

Samalla lailla pitää kaikki Veräjät, joisa paisekoisa niistä tarvitaan pidettämän laillisesta voimasta, nijn ettei Eläimet niiden kautta pääse kulkemana. Jo-ka ei näistä huolta pidä metäköön Saktua Nihden Rublan Hopiata; Ja joka senlaisen Veräjan särkee Kaxi Rubla Hopiata ja palkitton wahingon. Sa-man sakon haastolla pitää myös kaikki kujat ja muut tarpelliset paikat talvi teillä kohta kewällä torjattaman: Että Kylän miehet kaiken tämän sen paremminkin saattasit toimittaa; Nijn tulee kaikki veräjät ja kujat heidän wälillänsä jaettawari; Senjäl-ken kuin soweliaisin on.

§. 5.

Toihin paikkoin tarvitsee uusia Ojia kaiwaa ja entisiä parata, on tarpellinen: Että Ojain syyni pidetään, wähindäkin kaxi kertaa muodesa. Ensin kewällä kuin kirsti maasta on sulannut, että sillon parahiten nähdän, mihin paikkoin vesi Pelloilla on ko-

kokounnut ja kuinga wesi parohiten sieltä ulosjuo-
gee. Toinen Syyni Syryllä: Sillon pitää peräään
kattottaman; Kuninga jokainen on sekä oman että
Granneinsa hyödyhyrejä laikki toimittanut. Jos ei
Oja tule kaiwetugi ja perattugi wetäkön Sakkua
huolimattomuudensa tähden Kari Kopeika Hopiasa
jokaitten Syllän edestä.

S. 6.

Että Pelloit sen parembi jota vikemmin tulisit
hyvään woimaan, on hyödyllinen; Että wissi mää-
rä Peltua otetan wiljellä ja samon Oja kaiwaa ja
perata. Samon roja ojat Grannein wällä pitää
hyvästi kaiwettaman ja perattaman, senjälken syväät
ja leviät kuin tarvitsee; Niin myös Ojat niisä pa-
koisa joisa Syyni on pidetty perattaman ja woima-
sa pidettämän. Kaitki korkiat Phörtänöt pitää ta-
sattaman ja liuka maa pois kujsetettaman. Alderman-
nin pitää tarkasti peräänkattoman, että Mättääät,
lijallinen multa pöyrtänoiltä ja Oja multa kujsete-
tan sille paikalle pellolla josa se on parohiten tar-
pellinen. Jos joku olis vastahakonen ja huolima-
ton tätä tekeen on Granneilla myöden annettu, et-
tä ottaa Ojan kaiwajat ja niiltä huollettomilta ulos
mitata Ojan kaiwaille palkan niin myös Kari Ko-
peik-

peikka Hopiasa saffua joka syllältä kuin on kai-
watettu.

§. 7.

Kuin Kylänmiehet ovat keskenänsä päättäneet, mihin he ovat aikoneet Talvi kyltvöjä tehdä, pitää kaikki Alidat oikialla ajalla laitettaman, nijn että kuin Kylvön aika Syryllä tapahtuu ja Grannit tullevat Aldermannilta tygösanotuxi pitää kylvo Peltovin vuorokauden sisällä oleman varjellut Meljan Röpeikan Hopian Salon haastolla. Jos joku sittä kuin kylwetty on lastee Eläimiänsä sinne sisälle wetäkön saffua jokaitten edestä Nhdien Rublan Hopiata ja saman salon haastolla olkon myös welwollen pitämän Alidat Kesantoin ymbärillä, nijn pian kuin Grannit ovat sen keskenänsä päättäneet.

§. 8.

Ei mahda kukaan panna Eläimiänsä Syryllä talveksi kylwethyn Laihon påalle sitä syömiän, ennenkuin Aldermannin on kokouksen kutsuma Grannit, ja sittekuin he ovat koetelleet että se ilman wahingota saattaa tapahtua. Jos joku tämän ennen kokousta tekee wetäkön saffua joka kerta Nhdien Rublan Hopiata jokaitten Eläimen edestä kuin pellolla on ollut.

B

§. 9.

§. 9.

Suuri wahingo tapahtuu sen kautta, että He-
wosia ja muita Luondokappaleita pannaan keväil-
lä nijttypäähän, sittekuin Kirkki on sulannut.
Sentähden tulee tämä (paitti suurimmassa hädässä ja
jos siitä keskenänsä muuton sotivat) siveen kielle-
thyri. Joka tätä vastan rikkoo, wetäkön sakua jo-
kaitten luontokappaleen tähden Kaxi Rublaa Ho-
piasta.

§. 10.

Ettei Nijtystä lijari ja yli määrään syötetyn ja
poljetuxi tulis, josta suuri wahingo ja heinän pui-
tos seurawaisena vuotena kohtaa; sentähden on tar-
pellinen ettei Syryllä nijtä lijari syötetä, mutta koh-
tullisesti joisa paikoissa se nijn sopii. Joka tätä va-
stan rikkoo, (sittekuin Grannit keskenänsä ovat neu-
wua pitäneet, kuinka syöttää saapi) wetäkön sak-
kuja Kaxi Rublaa Hopiata ja samalla laittakon koh-
ta Eläimensä pois Nijtyltää.

§. 11.

Muutamia päiviä ennen kuin Heinän teon aika
kesällä lähestyy, pitää Ådermannin kutsua Gran-
nit kokouseen, että neuvoellaan heidän kansansa,
mil-

millongä yhteisille Nijthyille aiwotaan mennä heinän tekoon; Wältämättomästi tarvitsee Sarat yhtä eli muutamia päiviä ennen erotettamaan: Joka tämän laiminlyö wetäkön Sakkua ensi kerralta Kari Hopia Rublaa ja toiselta kerralta faxinkertasesti. Åldermannin ja muiden kylän miesten welwollisuus on, tarkeasti peräään fattua, ettei tenelletkään wahingota tapahdu, mutta pitää rajatki merkittämän kiwilä ja ei puilla eli paaluilla. Tongajälken kaikki yhtä aikaa alottavat heinän teon saroillansa, ettei sitten toinen koisensa sarkoja poljestele ja turmele. Jos joku sittää rajan yli menee Granninsa Saralle maarakon heinät faxinkertasesti Grannillensa ja wetäkön sakkua Neljä Hopia Rublaa.

S. 12.

Kaikki tarvelliiset tiet kuin Peltoin ja Nijthyin välistä ja niiden sisällä olevat, nijn myös kylän välistä, pitää jaettaman: Sitten pitäkön jokainen osansa laillisessa voimassa. Jos joku ei huolta pidä Sillasta eli sijä Tiestä kuin hänellä on että ne ovat puitoren alaiset eli Åldermannin on muistuttanut maarakon sakkua Nhdien Rublan Hopiata. Josei hän muistutugen jälken korjaat tietä eli sildaan nijn on Åldermannilla, ynnä niiden kansa jotka hänellä opuna

owat woima, palkata korjaman ja tekemän se mitä puut-
tuu muita, sen vastahakosen kostannugen päälle; ja sit-
tä häneltä ulosmitata sekä korjaus palkan että Sakon.
Että Kyläkunda sen paremmin saattas kulkia ja ajaa
Ojain ylitte, ettei mualta täyths waeltaa syrjä tei-
tä, sentähden ettei Ojat menis umpeen eli pahenis
sen kautta kuin poljetaan ja ajamisen kautta multa
wierhy, nijn pitää laitettaman senlaisia Siltoja joita
saatetan kuljettaa yhdestä paikasta toiseen; Kusa nijn
tarvitsee saattaa kari eli kolme Ålusjanta yhdistää it-
tensä senlaisen Sillan tekemiseen ja woimasa pitämiseen.
Joka senlaisen Sillan ajaisansa särkee eli muu-
ton turmelee, olkon welkapää kohta sen laittaman
ja korjamaan samanlaisexi kuin ennen oli. Joka sen-
laista Siltaa parahiten on syhyllä ajanut eli tarwin-
nut olkon welwotetti sen kotiansa talwexi kuljetta-
man ja tallella pitämän. Joka tätä vastan rikkoo,
sakotetan asianhaarain jälken, nijnkuin Kylänmiehet
sen koettelevat.

S. 13.

Sittekuin Nijht owat tehdyst ja Heinän teko
lopetettu, ej pidä Eläimiä nijthille laskeuttaman, en-
nenkuin Åldermannin on kokougeen kutsunut Grannit
ja sijtä festenånsä neuwotelleet: Minä päävänä,
kuin-

kuinga paljon ja mitä Eläimiä Nijthylle pannaan.
Samalla lailla myös Peltoin kansa kuin ne ovat
tulleet tyhjäksi ja elot korjattu. Joka tätä vastan
rikoo satotetan Yxi Rubla Hopia rahaa.

S. 14.

Ettei Nijtyn tulis poljeturi ja wahingoiteturi,
pitää nijden nijthyin ylitte joilla ei kulku tietä ole,
kewäillä ja Syryllä kuin Kirsi on sulanut hewosella
ajaminen ja kulkeminen kielletty oleman. Kuin Nijtyn
Altoja tarvitsee korjata ja parata, pitää Alidaxet ajet-
taman sillon kuin Kirsi ei ole sulannut. Nijden Nijt-
hyin läpitte, joiden tiet on ei saa kukan muuta ajaa
ja kulkia kuin pitkin tietä. Jos jotku toisella lailla
tekee ja elää wetäköön sakkuu joka kerta Kari Ru-
blaan Hopiata.

S. 15.

Nissa Kyllisä joisa Boställeitää on, pitää Omis-
stajan eli Asujamen welwollisuus oleman, että kaik-
ki yhteinen työ Grannein kansa tehdä josta kylälle
ja Talolle hyödytys on ja ei mahda hän sittä mil-
län lailla ittiänsä poiserottaa. Jos hän asettaa it-
tensä tätä vastan on Åldermannilla ja Granneilla
valda palkata muita hänен työhönsä ja sittä hä-

neltä ulosottaa palkan thömiehille ja saken joka on
Nxi Hopia Rubla.

S. 16.

Jos joku Kylän miehistä olis poisa kuin Aldermannista on kokouksen kuttunut, pitää hänent fotia tultuansa Aldermannilta kyymään, mitä kokouksessa päättelyjä ja kassettijen toimittaa. Hänent velvollisuudensa on kaikki se toimittaa ja senjälken elää, juurikuin hän itte olis ollut samasta kokouksesta.

S. 17.

Huonefuntasia, fotureita ja itte olewaisia eli heidän vartaissansa ei saa lukan ottaa tilustensa ja maansa päälle toisista Seurakunnista, ennen kuin Granit ovat siihin suostuneet ja myöden andanet. Joka niitä vastaan ottaa wetäkön sakkuja Neljä Rublaa Hopiata ja olkon velvotettu ne poislaittaman, nijn pian kuin Kylänmiehet sen päälle panewat.

S. 18.

Paljasta walsiata ei pidä Taloin välillä kulse-
tettaman, eikä Stalleisa, Kawetoisa, Ladoisa eli
muissa ulko Huoneissa, ja pitää myös naisia Huoneissa
Tobakin polttaminen oleman kielletty. Waltia pi-
tä

tä myös tarkasti sammutettaman kokeisä, kodisa, Virteisä, Saunasa ja Pajasa. Joka huolettomasti menettelee walkian kansa sakotettakon Neljä Rublaa Hopiata. Åldermannin pitää hynä niiden kansa jotta hanellä apuna on, kaxi fertaa vuodesa nimittäin syryllä ja kerwällä tarkasti peräankattomaan kaikki paikat joisa walkiata pidetään ja ne jotka ovat nijn vuutoken alaiset, että walkian waara helposti saattaa tapahtua, kohta särkemään ja jonga oma huone eli muu paikka mikä se olis, sakkua tekeen huolettomudensa tähden Neljä Hopia Rublaa. Kuitengin pitää Åldermannin yhtä kuukautta ennen tiedon andamani, ennen kuin han senlaisen fattelemisen ja Syynin toimittaa.

S. 19.

Kaikilla Kylillä ja Taloilla pitää vettä tarpeksi oleman ja sentähden pitää kaikki Kaiwot, Lähtet ja muut vedet aina Eläimille voimasa pidettämän: Jongatahden kuin niitä tarvitsee perkata eli kaiwaa nijn ei saa yriskän poissa olla Neljän Hopia Rublan sakon haastolla: Jos joku on poissa pitää Åldermanin ja Kylän miesten sen pois olewan kostannuksen päälle palkkaman työmiehet ja sittä ulosmittaman sekä sakon että työmiesten palkan filtä joka poissa oli.

S. 20.

§. 20.

Ettå tåmå Kylän-Ordningi, joka wåhintäkin yhden ferran joka wuosí Granneille pitää luettaman, sen paremmin kaikkein toimitusten kansa tulis jälken eletyxi; Nijn ettei mitkän kaunistelemiset eli esteet saata waputta sen tarkasta jälken elämisestå, ettå Lapset, Palkolliset, Koturit ja Torparit ovat ilman Isännän tietämättå tåtå vastan rikkonet. Tonga tähden Talon Isändå on welkapää maxaman kohta kaikki ne Sakot mitä Aldermannia ja Kylän miehet ovat löytäneet hyväri päälle panna ja saa Isändä sittå ottaa omansa ja maxon Palkollisen palkasta eli waatia haneltå työtå: Eli ottaa rahaa Kotureilta ja Torpareilta.

§. 21.

Josa usiambain Kylän ja Taloin Pelto, Nijty ja Karjanmaa ovat yhteisellä maalla eli Pellot ja Nijtyt ovat sarkoin pandu heidän wållånså, eli myös Alitain kautta erotetut, ovat he welkapääät kaikisa töisånså ja kaiksesa asumisesa Granneinsa kanssa elämään senjälken kuin Kylän-Ordningisa edespannan ja määratán ja myös Sakot maxaman.

§. 22.

§. 22.

Kaikki Sakot jotka tässä Kylän-Ordningisa oват
måärättyt, saawat ne jotka Åldermannilla apuna oват,
Åldermannin ja Kylänmiesien käshyn jälken, siltä ri-
kogen alaselta ulosmitata. Jos se jota sakotettu on,
wastan asettaa ittensä, ettei kohta saikua maya, nijn
saawat he siltä wastahakoselta ottaa Pantin ja måä-
räta wissin ajan, millonga hän sen saa lunastaa. Jo-
sei hän wissin ajan sisällä sitä tee, nijn tulee Pantti
enimmän antawaiselle myhyri ja mitä yli måäräthy
Sakon siitä saadan, hanelle se annetan. Jos joku
olis nijn hämpemätöin, että ulos mittauksen alla löis
eli muuton hawasis niistä jotka saikua ulos mittaa-
vat haneltä, sakotettakon korkian Esiwallan Lain
jälken.

§. 23.

Kuinga nämät tässä Kylän-Ordningisa måärättyt
Sakot parahiten jaetan, jätetän kyllä jokaitten Ky-
lakunnan koettelenuisen alle. Kuitengin että Ålderman-
ni sen pareminn wois huolen pitää ja perään fattua;
että Kylän-Ordningi sen tarkemasti jälken eletäisijin,
nijn on kohtullinen, että hän saa kolmannen osan,
kolmannen osan jälleen jotka Åldermannia auttawat
ja vihdoin kolmas osa Kirkkoon ja waiwasille. Mut-
ta että tuhlata ne juomaan, wijnaan, Oluen, eli

E

muu-

muutoin ne kokouksia haastata on siveen kielletty.
Millä lailla nämät Rahat parahiten tallella pide-
tän, kuinka Räkningi ja lugunlastu tehdään, saatta-
vat Kylän miehet siitä keskenänsä neuvoissa ja sopia.

§. 24.

Sunnuntaina, Pyhä päätinä, Maanantaina ja
Lauuantaina pitää kaikki Dantsaminen ja Hypyt olla
kielletty, sekä Häissä, että muisa kokouksia olla mistä
laadusta ja nimestä tahtonsa. Joka andaa Huoneen-
sa senlaisju Dantsein wetäkön Sakkua Viisi Rublaa
ja Spelimanni samalla lailla Viisi Rublaa Hopia-
ta. Kaikki jotka Dantsawat ennen nimitetyinä pää-
tinä marakot saattaa joka hengi Kari ja puoli Ru-
blaata eli puolen kolmatta Rublaa Hopiata. Jotka
ovat Snukarit Häissä eli Pidoisa wetäkön jokainen
Sakkua Puolen kolmatta Rublaa Hopiata.

§. 25.

Ei mahda kukan pitää Gråviäisiä eli Maahan-
paniaisia Taloisa likellä Kirkkua ja joka senlaisju Grå-
viäisiä Huoneensa andaa, marakon Sakkua Viisi
Rublaa Hopiata. Nämä nimitetyistä Saksista saa-
pi Edestaaja eli joka edestuopi Alšian Kolmannen
Osan, Kirkko Kolmannen osan ja Seurakunnan
Vaiwaset Kolmannen osan.

Et-

Ettå sillå lailla on pâätetty ja sovittu, todista-
vat; Vuosi ja pâivâ ennen kirjotettu.

Anders Törnudd	Nils Petter Holmström
Kirloherra Lohtajasa.	Sacellan.
And. Gust. Törnudd	Isr. Grottelin
Pastors Adjunct.	Lånsman.
Michel Rahkola	Johan Jacobin poika Kolppanen
Talon Isändä ja Lau- taniess Hillitän Kyläsä. Bomerki.	Talon Isändä Maringaisten Kyläsä. Bomerki.
Anders Erikin poika Jämsä.	Thomas Lahnalampi
Talon Isännät Toholammin Kyläsä. Bomerki.	
Johan Havela	Joh. Jacobin poika Petäjä
Talon Isändä Lohtajan Kyläsä. Bomerki.	Talon Isändä Välikannuren Kyläsä. Bomerki.
Eric Harmala	Joh. Johannexen poika Michola
Talon Isännät Ula-Wiirteen Kyläsä. Bomerki.	

Ulosveto Protocollasta toimitettu Lail-
lisea Kihlakunnan Syys Käräjässä
Lohtajan Pitäjässä Palolan Talosa, Loh-
tajan kylässä s. 1. p. Syys Kuusa 1817.

§. 16.

Käräjän kutsuttuin ja nyt sinne tulleetten Pitäjään
miesten läsnä ollesa, edesandoi Krunkin Numismies
Charta Sigillati Ombudsmanni Israel Grottelin,
joka asui Palolan Verindö ja Palmgårdin Krunkin
Maata Lohtajan kylässä: Että sittekuin Pitäjän
miehet Herran Maanherran ja Riddarin Keissarilli-
sen S:t Annæ Ordenin Ensimmäisesä Clasisa Nor-
kiasti Wapasukusen Baronin Carl De Carnallin
kehotuxen ja neuwon annon jälken, Yhteisen Pitä-
jään kokouksen ovat pitäneet s. 23 p. Syys Kuusa
edesmennenä vuonna, sillon ystäväällisesti neuwo-
telleet ja päättäneet Kylän-Ordningin toimittamise-
sta; Nijn he nyt phystäwät, että tåmå Kylän-Ord-
ningi tulis Pitäjässä vasta tulevina aikona ja aina
jälkeneettäväxi; Tongatähden se nyt pitää wahwi-
stettaman, jossa päälle tarjotuksa ennen nimitetty
Pro-

Protocolla nyt Grottelinilta annettijen Dikeuteen,
joka sanasta sanaan ylösruettijen, nijnkuin se edel-
lapain nähdän.

Pitäjään Miehet wakuutit, että he keskenänsä
ovat neuwotelleet ja wapaehtosessi suostuneet kaik-
keen sijhen kuin nyt löytän ylösruetuxi Pitäjän ko-
kourien Protocollasa, yhdistit ittensä Grottelinin kan-
sa sitä toivowansa, että sama wapaehtonen suostu-
minen tulis nijnkuin Kylän-Ordningi vastan otetu-
xi ja wahwistetuxi, että sen jälken eletäisijin. Koska
senkaltanen Kylän-Ordningi Pitäjään miehiltä koe-
teltijen tarpellisexi ja hyödyllisexi, ei ainoastansa mi-
tä tulee Taloin Maan viljelemiseen, kuin myös et-
tä estää kaikenlaista pahuitta ja jumalatoinda elä-
mätä, jotka nyt wijumiesinä muosina ovat enäm-
män wallan saaneet; nijn mitä Rihlakunnan Dikeu-
teen tulee löyttijen tarpellisexi kaikki tämä wahwi-
staa, että tämä Suostumus ja Päättös, nijnkuin
sowelias kaikille Kyläkunnille tässä Pitäjässä, pitää
Kylän-Ordningina phymän ja kaikilta Pitäjään
Uusijamilta vasta tulewina aikona jälken elättemän.
Joka kaikki nyt suostuttijen ja päättetijen. Joka kaik-
ki Hänens Keissariilisen Majestetinsä korkiasi arvosa
olewan Maanherran lawiamman koettelemisen ja
hyväxi löytämisen alle jätetän, jongatahdien Pitä-
jän

jän Miehet oivat velvoitetut sen sinne laittaman ja
edesandaman, että ennennimityn korkiasa arvosa,
olevan Maanherran Päätojen saavat. Vuosi ja
päivä ennenkirjotettu.

Rihlakunnan Oikeuden puolesta

A. SÖDERLUND.

By - Ordning.

1) På det så mycket bättre ordning må uti Byelag funna hållas, så skal i hvar by en Alderman tillsätta, på ett eller flere år, alt som Byemännene sig derom förenar, och bör den, som de fläste rösterne fallit på, sig derifrån ej undandraga. Aldermannen äger mackt, när han antingen hself pröfwar nödigt, eller varder af någon annan tillsagd och påminnt, at sammankalla Grannarne och Byemännene til att gemensamt med hvarandra öfverlägga om det arbete, de då wilja företaga, eller hvad hälst det vara må, som iil Hemmanens bättre bruk, häfande och förmän, lända kan. Detta sammankallande sker genom en Budkastle, hvilken hos Aldermannen förwares: Men när Byemännene skola komma tillsammans, bör den af Aldermannen stickas omkring Byelaget, då den, som en sådan Budkastle, efter ordningen, emottaga bör, är förpliktad den samma strax, och utan ringaste uppehåll, till sin Granne fortstappa: Försummar någon detta, eller visar härvid någon motwilja, plikte första gången - - - och andra gången dubbelt. Byemännens sammankallande kan och ske genom blåsning ur en Lur eller Horn, eller och med trumflag af en pinna, alt som de helse tre bequämstigast finna, och sig förena kunna. När Budkastlen således omlupit, eller teckn på förenämde sätt till Grannarnes sammankomst, är gifvit, bör åboen hself, ifrån hvarje Hushåll, på den där till utsatte sammelplatsen sig strax inställa och afhöra, hvad som af Aldermannen kan blixtwa förestålt: Blifwer någon utan laga förfall borta, och sig då icke infinner, böte, den det gör - - - Sker det oftare, af tredsko eller vårdslöshet, böte hvarje gång

A

dub.

dubbelst. År Byelaget stort, höra tvenne Bisittare af Aldermannen tilsättjas, hvilka åga at afgöra de förefallande Di-synter, samt ut-exeqwera böterne, hvartil de tröge och mot-willige, efter demna By-ordning, gjordt sig förfallne. Skulle någon af Byemånnen vara så obetänkt, at vid sammankomsten med vanständiga ord öfverfalla Aldermannen, eller någon annan af Grannarne, eller ock utbrista i eder och frödom, böte - - - eller mera, efter omständigheterna, som brottet är till.

2) På det hvor och en må njuta fred och hägn, höra alla Gårdesgårdar, de ware sig af den eller gårdsle, så väl som Jordwallar omkring gården, ångar och hagar, hållas i fullkomligt godt stånd; Till hvilken ånda nödigt år, det Gårdesgårds-Syn warde Höst och Vår, eller ock flere gånger om året, där så nödigt vröfwes, af samtelige Grannarne förrät-tad, hwarvid uoga bör esterses alla felaktigheter, och det som då finnes ogilt, skal sedan sättas i fullkomligt stånd, innom en wiss förelagd tid, eller plückte den sådant försummar - - - för hvor fann, och gälde desutan skadan dubbelt åter, som därutaf timat. Aldermannen bör ock noga tilse, det ingen sker förnär, utan at hvor håller Gårdesgård, efter Hemimantal och stångfall.

3) Enår någon Gårdesgård omkring åker, ång, bagar eller betesmark blåser neder, eller eljest finnes odugelig, bör den strax utan drögsmål försvars god uppsättjas; Försummar någon det, sedan han antingen helse fådt derom kundskap, eller blifvit af Aldermannen, eller ock någon af Grannarne här-om tillsagd, böte - - - för hvart Kreatur, som därigenom inkommer, och sylle derjämte skadan, efter Byelagets be-pröfwande.

4) Likaledes böra alla grindar, hwarest de behöfwas; hållas i godt stånd, så at derigenom inga Kreatur inkomma. Warder det försummadt, plikte - - - och ersättje staden. Vid samma plikt böra åfven alla Led och öppningar på wintervägar, strax om Våren, uppfredas: Och på det Syiemånen måga så mycket bättre härvid kunna taga deras skyldighet i akt; En komma hädanester alla grindar dem emellan så at fördelas, som det för hvar och en kan falla beqvwämligast.

5) På det Diken, der ortens belägenhet sådant fordrar, må med desto större nyitta anläggas och vid mact hållas, är nödigt, det Dike-syn hållas, åtminstone twenne gånger om året; Den första om Vårtiden, när Rålen går utur Jordens, på det man båst och säkrast må se, hwarest vatnet på åkrar, ne stadnar, och hwarest det beqvwämligast låter sig afleda; Och den andra om Hösten, då noga efterses bör, huru hvar och en, så til sin egen, som sine Grannars nyitta och fördel, fullgjordt det honom ålegat.

6) De aflopps och Glod-diken, hvilka Dikes-synen finner nödige, böra ständigt hållas vid mact, på det vattnet må därutur få sitt fria och obehindrade afslapp; Men der så hända ifulle, at Rå-Grannars ågor möta och dämma samma vattn, aro de förpliktade, at det igenom sine ågor, utan drögs-mål, genomgräfsva och utslappa; Försummar eller eftersätter någon det, sedan han därom blifvit tilsagd, plikte - - - för hvarje saman, och betale dehutan Dikare-lön särskilt.

7) På det Åkerbruket må så mycket förr och säkrare komma i fullkomligt godt stånd, är nödigt, at en vis Tract af åker driljen til Om-ansning och Dikning företages; Hvarförutan Skär-diken, som finnas nödige emellan åkrarne, bö-

ra af Grannarue så goda och fullkomliga uppsikas, som nödvändigheten fordrar, samt Dikten på de ställen, som Diktes-synen förordnat, tillbörsligen upprånsas och vid macket hållas, jämval och alla höga Diktes-renar uppgräfswas; Ålliggandess Aldermannen at noga tilse, det tärflven af renarne, så väl som Diktes-mullen, blifwer på åkrarne utförd på de ställen, där det bäst behöfves. Skulle någon härutinnan visa tredsko och motvisja, hafwa Grannarne frihet at taga Dikare, och sedan låta af den trediska utmåta Dikare-lön, jämte - - - böter för hvarje fann, de således för honom uppdika låtit.

8.) Till förekommande af den skada och oldagenhet som ofta deraf försakas, at den ene Grannen, uppå den andras sådde åkrar, fördärfsvar och nedtrampar hans såd, böra samfélige Grannarne, efter görligheten, göda sina åkrar på en Trakt och skifte, så att de där kunna utså enahanda såd om Höst och Vår; Och emedan rågsädet bäst och säkrast utöder den skadelige Landt- eller Flygghafran; Ty är högst angelägit, at detta sådet måst idkas, på de orter, där den sammå sig inrotat.

9.) Enär Bhemånnen således om Våren kommit öfverens, hwarest de vilja få sin Wintersåd, böra alla Gårdes-gårdar, i råttan ttd, upfredas, så at, när sådes-tiden om Hösten infaller, och Grannarne warda af Aldermannen därom tilsagde, bör Sådes-gårdet innom et dvang wid - - - plikt, vara upfredadt. Skulle någon, sedan sådt år, insläppa sina Kreatur, böte för hwardera, jämte skadans årsat-tande - - -, och ware wid samma straff förbudit, at uppfifwa sin Gårdesgård omkring trådesgården, så framt icke alle Grannarne därom öfverenskommit.

10.) Ej må någon om Höst eller Winter insläppa lösa Kreatur på rågen at beta, innan Aldermannen sammankal-lat

sat Grannarne, och de då pröfwa, at det utan skada ske må,
gör det någon eljest, plickete hvarje gång - - - för hwart
Kreatur, han således insläppt.

11.) Såsom det ej rInga skada förorsakar, at Håstar
och andra Kreatur warda om Wåren, sedan Rålen är ur
Jorden, insläpte uti ångarne til bete; Alltså warder det,
utan högsta nöden och öfwerenskommelse, aldeles förbudit;
Bryter någon häremot, plickete för hwart Kreatur - - -

12) På det ångarne ej måga warda alt för mycket ut-
gnagne och nedtrampade, hvaraf gansta stor skada och af-
sknäd, på nästa års gröda, förorsakas; Fördenskull är högst-
nödigt, at de om Hösten, sedan de blifvit lagom betade, war-
da, på de orter, där det sig göra läter, stratt uppfredade.
Gör någon häremot, sedan Grannarne om ångarnes hägn
sig förenat, plickete - - - och ware åndå förbunden Kreaturen
strax uttaga.

13.) Enår Åldermannen antingen sjelf pröfvar nödigt,
eller blixtver af någon annan vämint, at låta ifrån åkrarne,
och i synnerhet sådes-gården, utsläppa det öfverflödige vat-
net, bör en Karl ifrån hwart matlag, på föresattan stund och
tid, sig infinna, samma arbete at förrätta: Försunimar nä-
gon det, eller går bort, innan alt är fullgjordt, böte - - -
och betale desutan, efter Byemännens bepröfwande, dem,
som arbetet för honom förrättat.

14.) Wid den uti näsföregående §. utsatte plickt böra
Byemänninen om Wår och Höst, så snart tilsådt år, uppå
Åldermannens kallelse sig inställa, at emellan åkrarne up-
töra och rätta färorne, samt flere wattu-färör anlägga, där
så nödigt pröfwas. Wid hvilket tillfälle Åldermannen, med

samtelige Grannarne, haftwa noga at tilse, det alla skiften
blifwa rått hållne efter stångfall och uppsatte rå-märken,
hvilka nödwändigt böra vara af sten, emedan pålar både
rutna, och kunna af värdslöst folk snarare bortköras.

15.) Någre dagar innan slätter-tiden om sommaren in-
faller, skal Åldermannen kalla Grannarne tillsammans, at
med dem öfverslägga, när de wilja begynna at så sine sam-
fälte ångar, börande nödwändigt skiften och tegarne, en eller
flere dagar förut, utstakas och utwadas: Försummar någon
detta, pliecke - - första, och andra gången dubbelt. Det
skal det åsliga Åldermannen, med de öfrige Byemännen, at
noga tilse, det ingen härvid sker förnär, utan at en riktig
och rått utwadning blifwer skiften emellan förrättad, och
sten i stället för pålar til råmärken uti ångarne nedsatt,
hwarefter alle böra på en gång begynna at så, så at den ene
icle trampar oö nedtjörer den andras gräs; Skär någon,
sedan sälunda skift är, öfver rätta linien, uppå sin Gran-
nes ång, betale høet eller gråset dubbelt tillbaka, och pliecke
desh utan - - -

16.) Ingen må afflä sine åker-renar i sådes-gårdet, in-
nan samtelige Grannarne sig derom förenat, och bytes-renar-
ne först blifvit delte, wid - - böter, och gälde desutan sta-
dan för det gräs, han, för sine Grannar, nedtrampat.

17.) Alla nödiga vägar innom ågorne, samt til och i-
från By, böra Grannarne emellan fördelas; Sedan hälle
hvar sitt väge-stycke försvarligen wid mackt: Försummar
någon, at bättra den bro eller väge-stycke, som honom
tildelt är, sedan honom är witterligit, at den är ogild, eller
han af Åldermannen däröm tilsagd blifwer, böte - - -; Skulle
han ändå widare tredkas, haftwe Åldermannen med Bisit-
tja-

tjarena, mackt, at för lego låta taga det som ogildt är, och sedan af den tredsta, efter godtfinnande, legan, jemte böterne, uttaga. Och på det Byemånnen måga så mycket begvämligare kunna höra öfwer dikten, hwarest de hålft åstunda, samt slippa at hålla renar och biwågar på åtskillige ställen; Altså skola, til dikens Conserwoaton, som de eljest nedkjöra och igentrampa, löse flyttjebroar i hvarje By hållas; Och kunna 2 eller flere åboar sättja sig tillsammans, och sig om broens byggande och wid mackt hållande förena. Hvilken en sådan bro af vårdslöshet sönderkjörer, eller eljest fördärfsvar, ware plicketig densamma strakt laga och i sitt förra stånd sätta. Den som af samma Bro sidst om Hösten, wid sådens inbärgande sig betjent, skal icke vara skyldig den at hemföra, och örver wintren i förvar hålla. Hvilken som bär emot bryter, plickete, efter omständigheterna, som Byemånnen skjäligt pröfvar.

18.) Ingen ware esterlätit, at, utom saintelige Grannarnes öfwerenskommelse, beta eller tjundra sine Kreatur uti ång eller Sådes gårdet, ånskönt det skedde på hans egna ägor; Går någon det, plickete hvarje gång för hvarat Kreatur - - -

19.) Sedan ångarna åro afbårgade, böra om Hösten inga Kreatur daruti insläppas, innan Aldermannen sammanfallat Grannarne, och de sig förenat, så väl om tiden när sådant ske må, som ock om antalet, och hwad slags Kreatur de wilja der insläppa. Likaledes bör det förhållas, när Sådescårdet om Hösten blifvit ledigt, och såden inbärgad. Hvar som häremot bryter, plickete - - -

20.) På det ångswallen ej må för mycket upptrampas och skadas, skal, uti de ångar, där ej allmän farwåg är,
in.

ingen vara tillåtit, at föra Vår eller Höst, när kålen är utur Jorden; Och så framt Gårdesgårdarne, omkring sådane ångar, böra lagas och omgårdas, bör gårdslet dertill utköras, medan kålen är i Jorden. Ej heller må någon uti de ångar, der farväg är, föra utom rätta vägen. Gör någon annorsunda, plickete hvarje gång - - -

21.) Uppå de orter, hwarest det brukligt är, at Grannarne samsält uppå en wih Trakt, eller Intaga, så sine årter eller rosvor, bör ingen tillåta sine barn eller andra gå, at pläcka årter eller upptaga rosvor til kokning, utan, om sådant må tillåtas, böra samtelige Grannarne derom tilsägas, på det ingen må dervid göra den andra förnär, eller sine Grannars åkter nedtrampa, eller böte hvarje gång - - -

22.) Skulle en eller flere af åboerne i Bven, hållst der samsält Skog är, wilja uppsätta Stengårdar eller Jordvallar, der det läglicit är, och sten finnes at tilgå, böra de öf- rige Grannarne derifrån sig icke undandraga, utan ware de alle efter Hemimantal och stångfall plicketige, det samma åf- wen at efterkomma och fullgöra; Göra de det ej, bör Byemarken straxt skiftas och delas, på det den flitigas och willigas Skog, ej må, igenom den trögas motwilja och lätta, blixtwa uthuggen och ruinerad.

23.) På de orter der wallgång hållses, böra samtelige Byemänner sig förena, som de för sig drågligast och bäst finna; Och bör ingen, som hafwer Kreatur på samma mark och bete, sig derifrån undandraga, wid den plicket som Grannarne åsamjas.

24.) Til Skogens och Utmarkens desto bättre skötsel och Conseruation, böra Grannarne och Byemänner, hållst på
de

de orter, der ej tillräcklig och öfwerflödig Skog är, hvar
är komma öfwerens om deras byggen, som ske på samfält
Byemark, såsom, på hvilken plats eller ställe sådant ske må,
samt huru mycket hvar och en må tillåtas at bugga. År
Skogen så tillräcklig at swedjande kan fåtas, bör en wih
Tractt dertil, för hvar åboe, utmärkas, på det den ene ej
må den andra på något satt förfordela. På det ris och qwi-
star ej må fastas omkring i Skogen, betet til stort hinder och
mehn, så bora, på de platser, der timmer, wed, stör och
gårdsel fälles, alla toppar qwistas, och riset til en, af By-
männinen utsedd tjenlig plats, sammansföras, til at där til
någon nycta förbränna. För öfrigt måga Bymänninen om
Skogens röding, skjötsel samt Conservation för framtidien,
helsive förordna, som de, ester hvarje orts bestaffenhet, fin-
na bäst och tjenligast vara.

25.) Om Fiske och Fiskewatn, kunnia Grannarne och
Bymänninen sig helsive förena, alt som de, efter omständig-
heterna, i hvar By, pröfwa bäst och nyttigast vara.

26.) Skulle någon af Bymänninen uppsinna något,
som ej allenast wore tjenligt, utan ock nödvändigt, til Byens
och hemmanens förbättring, bör Äldermannen sammankalla
samtelige Grannarne, och derom öfverlägga: Men der så
hända skulle, at de andre då städnade i det slut, at de icke
wilja denna förbättring sig åtaga, hvarigenom den rättfin-
tes och wålmenandes goda upsät blewo hindradt, hafwe han
frihet, at af Ut-byman och Grannar, som äro förståndige,
och gode Hushållare, jemte någon Lands-betjent, om så nö-
digt pröfwas, kalla Syn och besiktning; Och dårest då be-
finnes, at Grannarne i Byen ostäldigen satt sig emot det,
som wärkligent warit til Byens nycta och förbättring, plick-

te då hwardera, som det gjordt - - -, och ware desutan skyldig at betala dem, som Synen och besiktningen förrätat, samt fortsätte ändå strart, och så snart görligt är, det arbete, som den vålmenande föreslagit.

27.) Skulle, sedan Åldermannen sammankallat Grannarne, och de sig förenat om det arbete de då vilja begynna, det ware sig antingen slätter, sådes-bårgning eller hvard hållst det vara må, någon i Byelaget deruti finnas esterlåten, tredje och försunlig, hvarigenom de öfrige i sitt göromål blefwo hindrade, ware de då icke skyldige at wänta på den troge, utan hafwe frihet sitt arbete fullända, och han skulle sig sielf för den skada han derigenom lider; Men där någon, för åkommens nöd och fattigdom, eller annan osörmögenhet, ej hunne med at fullborda sitt arbete, som Byens nyttा och angelägenhet fordrar, njute han då i sådes- och bårgnings-tiden, med mera, hjely af Grannarne; Hwaremot han, antingen med annat arbete, eller hjälplig betalning, efter Åldermannens och Bisittjarnes bepröfwande, bör dem deras bevärs ersätta. Wägrar han det, böte då ester Byelagets godtfinnande.

28.) Uti de Byar, där Boställen belägne åro, skall Innehafswaren eller Åboen deruppvå vara förplichtad, at göra alt samfält arbete med sine Grannar, uti alt det, som kan lända Byen och Hemmanen til fördel och nyttा, och må han på intet sätt sig derifrån undandraga. Sätter han sig deremot, åge Åldermannen och Grannarne mackt at leja för hans arbete, och sedan af honom uttaga legan för arbetet, jemte böterne, ester omständigheterne, och Byemännens bepröfwande.

29.) Skulle någon af Byemännene vara borto, när de af Äldermannenwarda sammankallade, bdr den samma, vid sin hemkomst, hos Äldermannen sig underrätta, om hwad då beslutit blifvit, eller ejest kan vara befalt, och ware han sedan skyldig, detsamma i alla delar at efterlesta, lika som han hself warit vid sammankomsten närvarande.

30.) Ingen må Inbyses hjon, eller annat folk af mindre frägd, på sine ågor intaga, innan Grannarne gifvit dertil sitt besall; Gör det någon, plickete - - och ware än-då förbunden slike personer straxt bortkassa, der Byemänner sådant begåra och påstå.

31.) Alt ifrån Kålen går utur Jordens, til desh hon åter Kålad warder, böra swinen vara ringade, och skola de än-då, när såden inköres, vara innestångde eller ur wägen; Hvar som häremot bryter, plickete för hwart swin.

32.) Var eld må ej båras Heimmanen emellan, ej hel-ler i Stall, Fåhus, Lada eller annat Uthus, och skal jäm-wäl i denne rum alt tobaks-rökande vara förbudit: Ej må eld lämnas osläckt eller ovardad i kölna, porten, badstugu eller smedja, eller plickete den annorlunda härmed för-sar - - - Äldermannen med Bisittjarne böra twänne gånger om året, nemligen Höst och Vår, besiktiga alla Eldständer i hela Byelaget, och de, som då finnas så bosål-lige, at eldsväda derigenom tima kan, böra Besiktning-månerne låta nedslå, och ågaren böte.

33.) Alla Byar böra med vatn wäl försedde vara, och skola till den ändan alla Brunnar, Källor eller andra

samfälte Wattuställen för Kreaturen, ständigt hållas vid mäkt, och när nödigt är, at de böra renas eller uppgräfas, får ingen sig derifrån undandraga vid - - - - plict, gör det någon, hafwe Aldermannen och Byemännens mäkt, at låta för den motwillige leja arbetare, särst sedan arbets-lönen, jämte böterne, af honom uttaga.

34.) På det denna By-ordning, som åtininstone en gång om året, för samfelige Grannarne, bör upplåsas, må til alla delar så mycket strängare blifwa efterlefwad, ty skal ingen til ursäkt tjena, at hans barn, legofolk eller Torpare, honom owetande, sig emot By-ordningen förgripit, utan ware han, som i gården Husbonde är, plictig, at svara til alt det, som hans husfolk häremot bryta: Til följe hvaraf Husbonden, är forbunden, at efter Aldermannens och Byemännens bepröfwande, böterne strax utlägga, och må han dersöre taga sin erfärtning igen af Tjenstebjönets lön, och arbete eller penningar af sine Husmän och Torpare.

35.) Där flera Byar gränsa tillsammans i åker, ång och betesmark, antingen de mötas i öppet fält, eller hafva åker och tegefiske med hvarannan, eller ock åro med Gårdsgård och stängsel skilde, böra de i alla delar vara förplichtade, at hålla den ordning och fred emot sina Grannar, som By-ordningarna innehålla och stadga, vid samma böter.

36.) Alla böter, som efter denna By-ordning blifwa utsatte, åga Bisittjarne, efter Aldermannens och Byemännens godtfinnande, af den bråtlige at uttaga. Och där den, som

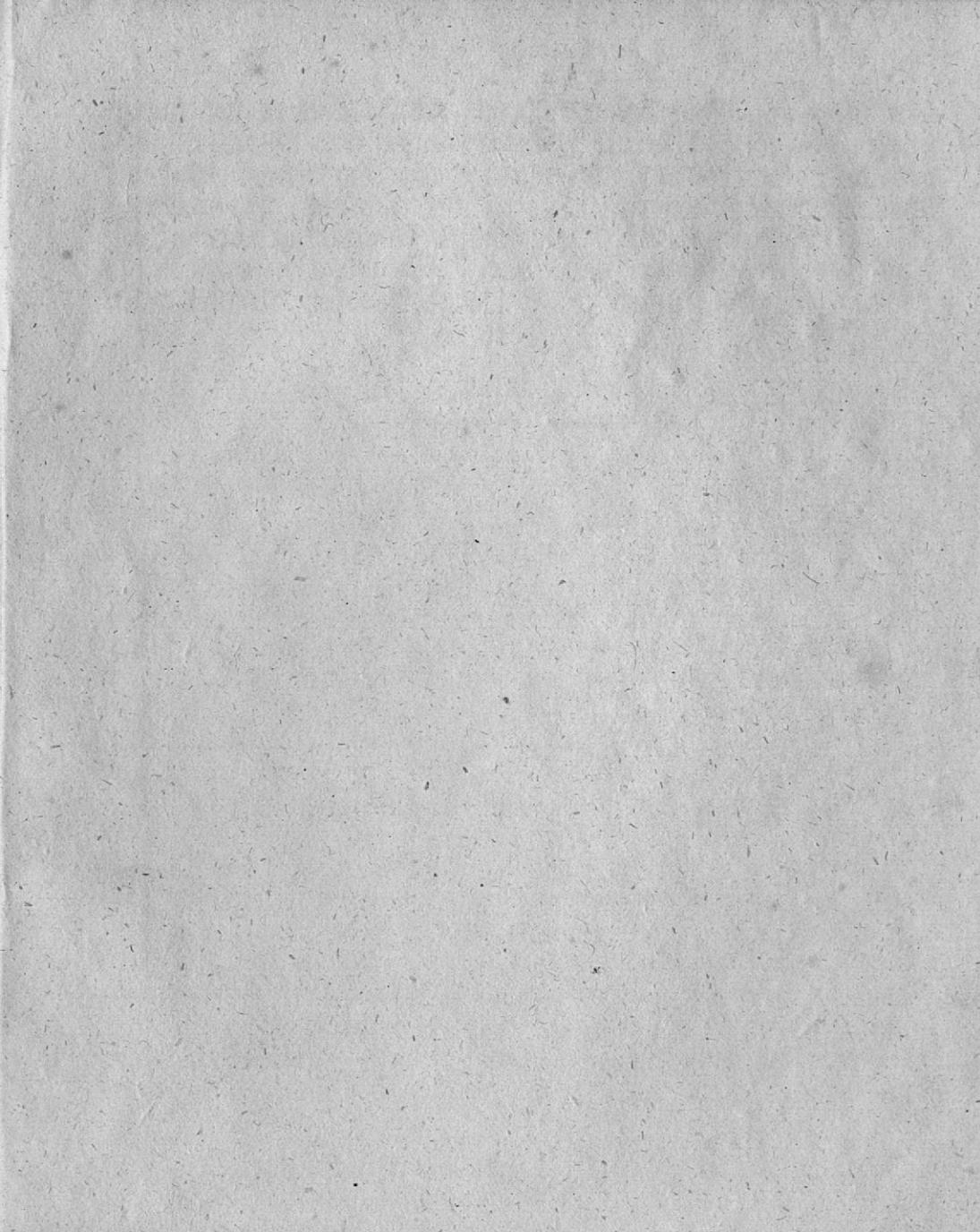
som till böter förfallen är, skulle vägra, at dem skräxt betala, hafwe de då mact, at af den gensträfwige taga pant, och lägge honom sedan wiž tid före, mom hvilken han den inlösa må, försämmar han det, warde panten til den måsst-hjudande försåld, och öfverstättet, sedan böterne guldne åro, honom återståld. Skulle någon vara så obetänkt, at under en sådan förrättning, med hugg och slag, eller vanständiga ord öfverfalla dem, som denne utmåtning för-rätta, vlickte då han, efter Åldermannens och Byemånnens godtfinnande.

37.) Huru de uti By-ordningen utsatte böter måga fördelas, lämnas väl til hvar och en By's egit godtfinnande; Dock på det Åldermannen må kunna hålla så mycket bättre hand och uppseende däröfwer, at By-ordningen till alla delar noga efterleswes, tn är billigt, at han, för sitt omak och besvär, njuter en del deruf, och at en del lämnas til Socknens fattige, eller ock användes til något nyttigt samsält arbete för beha Byen: Men at använda dem till dricka och bränwin, eller vid utsatte samgåväm dem gemensamt förtåra, ware aldeles förbudit. På hvard sätte dese penningar må häst och saktast förvaras, samt huru för dem redo och räkning göras bör, måga Byemånnen sig helsew förena.

För öfrigkeit, och som det icke är görsligt, at projectera alt det, som til hvarje ort lämpeligt är; Så förmodas, at Byemånnen, uti hvar och en By, lära helsew, efter hvarje orts särskilte bestaffenhet, så inrätta sin By-ordning, som de, til Byens och Hemmanens nyta och förmån, finna häst och lämpeligast vara. Dock så, at det

som uti denna By-ordning stadgas, och til samma ort läm-
peligt år, icke må deruti utslutas, utan fast håldre tillåg-
gas det, som däruti icke omrört är, och likväl til den
Byens förman tjenar. Och på det samma By-ordning
må sedan komma till så mycken bättre och kraftigare ester-
lefniad, tht skal hvar By, om så åstundas, åga frihet,
at låta sin By-ordning vid Härads-Tinget upplåsas och
stadfästas.

40-218

307 VIII. 111.

X

